

เทพบุตรมาร

(๓)

ชนเหล่าใดจักสำรวมจิตนี้
ซึ่งไปได้ไกล เทียวไปโดดเดียว ไม่มีรูปร่าง มีถ้าเป็นที่อยู่อาศัย
ชนเหล่านั้น จะพ้นจากบ่วงแห่งมารได้

เทพบุตรมาร (๓)

๔๕๓

ความไม่ประมาทเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอด ๔๕ พรรษา มาประชุมรวมกันอยู่ในความไม่ประมาททั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากปัจฉิมโอวาทก่อนพุทธปรินิพพาน ที่พระองค์ตรัสเตือนภิกษุทั้งหลาย ให้นึกถึงสังขารร่างกายที่ไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และเสื่อมสลายไป เมื่อพิจารณาอย่างนี้แล้ว จะได้ไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งปวง แล้วดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท คือดำเนินจิตอยู่ในหนทางสายกลาง เอาสติควบคุมใจให้หยุดอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ตลอดเวลา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน จิตตวรรคพรรณนา ว่า

“**ทฺรุมํ เอกจรัม อสรีรัม คุหาสยัม**
เย จิตตัม สณฺณเมสฺสนนฺติ โมกฺขนฺติ มารพณฺนา

ชนเหล่าใดจักสำรวมจิตนี้ ซึ่งไปได้ไกล เทียบไต่โดดเดี่ยว ไม่มีรูปร่าง มีถ้าเป็นที่อยู่อาศัย ชนเหล่านั้นจะพ้นจากบ่วงแห่งมารได้”

ผู้ที่ไม่สามารถหลุดพ้นจากบ่วงมารได้ ก็เพราะไม่สามารถสำรวมระวางจิตให้อยู่ภายในตัว ส่วนใหญ่แล้วมักจะปล่อยใจไปตามกระแสกิเลส แล้วไปยึดติดอยู่กับคน สัตว์ สิ่งของนอกตัว ซึ่งเป็นเบญจกามคุณทั้งหลาย คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส

เทพบุตรมาร (๓)

๔๕๘

และธรรมารมณ์ต่างๆ เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์จึงทรงสอนให้
สำรวจระวังจิตดวงนี้ให้ดี ให้หยุดนิ่งอยู่ในกายยาวาวหาหาคืบ
กว้างคอกและรักษาไว้ให้ผ่องใส เครื่องล่อภายนอกจะได้ไม่
สามารถดึงใจของเราให้หลุดออกจากฐานที่ตั้งไปได้

พระอรหันตเจ้าทั้งหลาย ท่านเป็นผู้สำรวจระวังจิตได้
อย่างยอดเยี่ยม เครื่องผูกแห่งมารทั้งหมด ทั้งที่เป็นของหยาบ
และของละเอียด ทั้งของมนุษย์หรือทิพย์ ไม่สามารถมารัดรั้ง
จิตใจของท่านไว้ได้ ท่านมีความสุขอยู่กับกระแสธรรมภายใน
ซึ่งเกิดจากการเข้าถึงกายธรรมอรหัต ใจของท่านจึงเป็นอิสระ
หลุดพ้นจากการยึดมั่นถือมั่นทุกอย่าง เมื่อหลุดจากเครื่องผูก
แห่งมารได้ จึงมีอิริยาบถโดยความเป็นใหญ่ในตน ไม่ตกอยู่ใน
อำนาจของมาร แล้วยังสามารถต่อสู้กับมารผู้มีอานุภาพมากได้
อีกด้วย

*เหมือนดังเรื่องของพระอุปคุตเถระผู้มีอิทธิฤทธิ์มาก
ที่หลวงพ่อบุญได้เล่าไว้ว่า ท่านเป็นผู้สามารถต่อกรกับท้าวสวัตติ-
มารผู้มีอานุภาพมากได้ หลวงพ่อบุญได้เล่าไว้ถึงตอนที่ท้าวสวัตติ-
มาร ได้ลงมาทำลายการฉลองมหาเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ แห่ง ที่
พระเจ้าอโศกได้จัดขึ้น พระอุปคุตก็ทำหน้าที่เข้าขัดขวางอย่าง

*พระปฐมสมโพธิกถา (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส)

เทพบุตรมาร (๓)

๔๕

สุดฤทธิ์ แม้พญามารจะบันดาลให้ฝนลูกไฟที่ร้อนแรงตกใส่ในบริเวณพิธี พระเถระก็ใช้ฤทธิ์หอบเอาहांฝนทั้งหมดไปตกนอกจักรวาล จากนั้นจอมมารก็เนรมิตเป็นโคใหญ่ วิ่งไปด้วยความโกรธหมายจะชนประทีปในพิธีให้แตกเสียหาย พระเถระก็เนรมิตกายเป็นพยัคฆ์ใหญ่วิ่งไล่ตะปบโคถิกนั้น

หลังจากผู้มีฤทธิ์ทั้งสองประลองฤทธิ์กันได้สักครู่ โคถิกก็ล้มลงถึงความปราชัย และกลับกลายเป็นนาคราขมี ๗ เศียรเข้าคาบกายพยัคฆ์ใหญ่ ฝ่ายพยัคฆ์ใหญ่พลันกลับกลายเป็นพญาครุฑตัวใหญ่มหิมา คาบศีรษะพญานาคลากไปมาให้ถึงความปราชัย พญามารก็ละจากเพศนาคราแปลงร่างเป็นยักษ์ดุร้ายนัยน์ตาลน ถือกะบังทองแดงใหญ่เท่าลำตาล กวัดแกว่งเข้าประหัตประหารพญาครุฑอย่างดุเดือด พระมหาเถระรีบแปลงกายเป็นยักษ์ตัวใหญ่โตขึ้นไปกว่านั้นอีกสองเท่า ใช้กระบองเข้าทุบตีเศียรพญามาร ฝ่ายพญามารสิ้นฤทธิ์หมดหนทางสู้ จึงแสดงตนให้ปรากฏและยอมแพ้ พญายักษ์ใหญ่ก็กลับร่างเป็นพระมหาเถระตามเดิม แล้วเนรมิตซากสุนัขที่มีกลิ่นเหม็นเต็มไปด้วยหมู่นอน ให้อยู่ไปคล่องพันคอพญามารอย่างรวดเร็ว และอธิษฐานจิตมั่นว่า “ไม่ว่าผู้ใด ถึงแม้เป็นเทวดา อินทร์ พรหม จงอย่าได้สามารถปลดเปลื้องสุนัขเฒ่านี้ออกจากคอของมารนี้ได้”

เทพบุตรมาร (๓)

๕๐๐

เมื่อประกาศเป็นคำขาดด้วยอำนาจอธิษฐานบารมีมันแล้ว ก็ขับไล่ไสส่งพญามารไม่ให้มารบกวนพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ในครั้งนี้ พญาวสวัตติมารซึ่งมีซากอสุภะสุนัขเนาผูกอยู่ที่คอ จะปลดเปลื้อง อย่างไม่รู้ไม่ได้ เกิดความละอายต่อเหล่าทวยเทพยิ่งนัก จึงได้ เหาะไปหาท้าวมหาราชทั้ง ๔ เพื่อให้ช่วยแก้บ่วงสุนัขเนานี้ ท้าวมหาราชทั้ง ๔ อัญชลีด้วยคารวะกล่าวว่า “พวกข้าพเจ้าไม่สามารถช่วยได้หรอก” พญามารจึงเหาะไปหาพระอินทร์ ท้าว- สยามาเทวราช ท้าวสันดุสิตเทวราช ท้าวนิมิตเทวราช และ ท้าวปรนิมิตเทวราช แต่แม้จะเหาะขึ้นไปถึงพรหมโลกไปหา ท้าวสหัมบดีพรหม ท่านผู้มีฤทธิ์เหล่านั้นก็ได้แต่กล่าวว่า “พระมหาเอกระูปนี้เป็นพระอรหันต์ผู้ทรงอภิญญา มีศักดิ์านุภาพ มาก พวกเราไม่สามารถแก้พันธนาการนี้ให้ท่านได้หรอกท่าน จงกลับลงไปหาภิกษุรูปนั้นเถิด”

พญามารได้สดับเช่นนั้น รู้สึกท้อแท้สิ้นฤทธิ์ จึงคิดกลับ มาหาพระเถระเจ้า และวิงวอนให้ช่วยปลดเปลื้องซากอสุภะออก จากคอ แต่พระมหาเอระได้บังคับให้ไปที่ภูผาบรรพต ท่านใช้ ประคตเอวของท่านพันคอพญามารแล้วรวบมัดกับภูเขา พลัง กำชับว่า “ท่านจงอยู่ที่นี้จนกว่างานฉลองพระสถูปเจดีย์จะเสร็จ ลั่น” ครั้นแล้วท่านก็ปล่อยให้พญามารอยู่ตามลำพังเพียงผู้เดียว เป็นเวลานานถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน

เทพบุตรมาร (๓)

๕๐๑

เมื่อพญามารถูกผูกมัดติดกับภูผาบรรพต ใจก็ร้อนทศ
เศร้าวร้อยที่ต้องจากทิพย์วิมานของตน มาทนทุกข์ทรมานแสน
สาหัส เมื่อเริ่มคลายความพยศโหดร้าย จึงเริ่มหวนนึกถึง
พระพุทธคุณ ด้วยการกล่าวรำพันออกมาว่า “เมื่อพระพุทธองค์
ทรงสถิตเหนือรัตนบัลลังก์ภายใต้มหาโพธิบัลลังก์ ข้าพระบาท
เกิดความริษยาขว้างจักรอาวุธอันคมกล้า สามารถตัดวัชริ-
บรรพตให้ขาดลงได้ แต่ทรงอาศัยพระพุทธานุภาพ จักรนั้นก็
กลายเป็นพวงดอกไม้บูชา อาวุธทั้งหลายที่บริวารของข้า-
พระบาทขว้างไป ก็กลับกลายเป็นพวงบุปผชาติตกลงมายัง
พื้นปฐรา ข้าพระบาทผู้ชื่อว่ามาราธิราช ก็ถึงแก่ความพ่ายแพ้
ขอพระองค์จงทรงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพระองค์ในกาลบัดนี้เถิด แต่
ปางก่อน ข้าพระองค์ได้หลงผิดไปทำอันตรายพระชินสีห์
แต่พระพุทธองค์ไม่เคยทำโทษข้าพระองค์แม้เพียงน้อยนิด มาบัดนี้
สาวกของพระองค์ช่างไม่มีความกรุณาเอาเสียเลย ทรมานให้
ข้าพระองค์เสวยทุกข์ทรมานแสนสาหัสถึงปานนี้”

พญามารวสวัตตียิ่งคิดก็ยิ่งโศกเศร้า คิดพลาถกระบตีบ
บรรพตภูผาเสียดังสนั่น พลาถรำพันขึ้นว่า “หากข้าพเจ้ามี
กุศลสมภารได้สั่งสมบุญเอาไว้ ในอนาคตกาลขอให้ข้าพเจ้าได้
เป็นพระพุทธเจ้าผู้มีมหากรุณาต่อสัตว์อันไม่มีประมาณด้วยเถิด”
เมื่อพญามารแปลงวาทจาปรรณนาพุทธุม္มาสนั้น พระมหาเถระ

เทพบุตรมาร (๓)

๕๐๒

ซึ่งกำลังแอบฟังคำรำพึงรำพันของพญามารอยู่ ก็ปรากฏกายขึ้นทันที แล้วกล่าวว่า “ท่านจงอดโทษแก่อาตมาด้วยเถิด ประโยชน์ของท่านคือการปรารณาพุทธภูมิ อาตมาก็ได้ให้บังเกิดขึ้นแล้ว” พญามารถามด้วยความน้อยใจว่า “พระคุณเจ้าเป็นพุทธสาวก แต่ทำไมจึงไม่มีใจกรุณาปราณี มาทำโทษข้าพเจ้าแสนสาหัสถึงปานนี้” พระเถระตอบว่า “เรากับท่านเป็นคู่ปรับกัน เพราะเราปรารณาดีต่อท่าน เราจึงมิได้แสดงมหากรุณาต่อท่านเหมือนดังพระพุทธองค์ เราจำเป็นต้องทำโทษท่านครั้งนี้ เพื่อให้ท่านมีจิตยินดีปรารณาพุทธภูมิ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ท่านจงหมั่นอบรมบ่มบารมีให้แก่อรอบเพื่อมุ่งโพธิญาณเถิด”

ตั้งแต่นั้นมา ท้าววสวัตติมารก็มีจิตเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาในอนาคตกาล ท่านจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระนามว่า พระพุทธธรรมสามี เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์เดียวในภavnัน มีไม้งามเป็นโพธิสถานรองรับการตรัสรู้ธรรมของพระองค์ ซึ่งในยุคสมัยนั้น ท่านจะได้สั่งสอนเวไนยสัตว์ให้บรรลุมตรธรรม

นี่เป็นเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ ซึ่งที่ผ่านมาท่านได้พลังพลาดไปเข้าห่มุมาร ที่สถิตอยู่ในสวรรค์ชั้นปรนิมิตวสวัตติ เป็นเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งนับ

เทพบุตรมาร (๓)

๕๐๓

เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า วิธีชีวิตเราพลิกผันกันได้ จากดีกลายเป็นร้ายได้ และจากร้ายกลายเป็นดีได้ ขึ้นอยู่กับตัวเราว่าจะเลือกทำอย่างไร ดังนั้นพวกเราทั้งหลายซึ่งเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า เป็นฝ่ายพระ เป็นผู้มีเชื้อของความดีของธาตุธรรมฝ่ายขาวที่เป็นสุกกรรม ก็ให้หมั่นสำรวจระวังจิตเอาไว้ให้ดี อย่าได้ประมาทไปหลงทางมาร ให้ใจเป็นพระ ให้คิด พูด ทำในสิ่งที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแนะนำสั่งสอนเอาไว้ และหมั่นรักษาใจให้ใสๆ ให้บริสุทธิ์อยู่เสมอ แล้วเราจะดำรงอยู่บนเส้นทางพระนิพพานตลอดไป

